

Az alábbi írást Szabó János a saját gondozásában kiadott újságjában maga is publikálta. Az íráson csak kisebb javításokat, kiegészítéseket végeztem, nagyrészt az Ő szellemi terméke. A fejezetekre bontott cikksorozat első két részét olvashatják alább.

I

Az alábbi cikkben ismertetni szeretném Tápiósüly és Tápiósáp történetét. Több történeti forrásban szerepel a Tápió vidéke. A Tápió mente a régészeti leletek vallomása szerint legalább hat és félezer éve lakott terület. Az itt élt népek a szkíta kortól kezdve már név szerint is ismerték. A lakosság többsége földműveléssel foglalkozott. E bronzművesek, kovácsok munkái is előkerültek – Tápiósülyben is. A régészeti kutatások bizonyítják, hogy a korai és középső bronzkorban kialakult e tájörzetben is a fenti korokra jellemző kultúra. E kultúra kihasználta a természetes adottságait. Ezt bizonyítja a sülysápi földvár /leányvár/ is. A hunok bukása után 567-ben közép ázsiai eredetű avarok is letelepedtek vidékünkre. Az avarokat honfoglaló magyarság 896-ban már kifejtett földművelő és állattartó tudással érkezett a kárpát-medencébe és foglalták el a Tápió mentét is. A régészeti leletek vallanak erről vidékünkön. Történelmi kutatások szerint a Tápió mentén honfoglaló éleink Tarján törzse telepedett meg. E törzsből származik feltételezéseink szerint Kurszán kündü. Az Árpád-ház nagyrészt kisajátította a vidéket. A Tápió mente benépesítésében az Árpád és Baár-Kalán nemzetség vett részt. A kutatások valószínűsítik, hogy ezek és a megjelenő nemzetiségek már nem a honfoglaló törzsek szervezetéből valók – persze azért néhány kivétel van. Írott források hiányában ezt nagyon nehéz tisztázni.

A tatárjárás utáni időktől az Árpád kor végéig 1301-ig fennmaradt írások kevés helyen említik meg a Tápió menti településeket. A régészeti ásatások alapján ez a hely sem volt ritkábban lakott, mint a bővebb adatforrású és adottságú területek. A kutatások szerint először 1219-ben jelenik meg a Tápió menti Káta nevű falu egy jegyzékben. A Káta nemzetség őshonos Pest megyében. Sülyt az Ákos nemzetbeli Mihály comes /gróf/ fia vásárolja meg a margitszigeti apácától, majd 1323-ban Balázs nevű alvárnagy kapja adományba a királytól. A sülyi földvárat is az Ákos nemzetiség építette XIII. század első felében (KB. 1220. és 1250 között).

A várat Csák Máté csapatai pusztították el 1310-ben. A fenti család a XIV. század végén Sülyt eladta Kartal Elek családjának, aki ekkor már a – Sülyi – előnevet használja. Az Ákos nemzetiség birtoka volt Sáp is. A Sári birtok egy részét 1279-ben a család zálogba adja, és 1283-ban pedig végleg eladta a margitszigeti apácáknak. Ezután nincs több adat Sápáról, de Sári család szerepel az írásokban. Ezzel Sápól hosszú időre megszakadnak az ismeretek. A XVI. Század elején (a mohácsi vész előtt) Bylley Antainak is volt birtokrésze Sápon. A Sári-család utolsó tagja Sári Gáspár mint egri lovaskatona halt meg.

II

A tatárjárás a Tápió vidékén igen érzékenyen érintette. A tatárjárás előtti településeket népessége majdnem teljesen

elpusztult. A tatárjárás utáni időszakban elkezdődött a földesúri birtokok gyors ütemű elnéptelenedés, és ezzel megkezdődött a jobbágfalvak kialakulása, valamint a jobbágyság megteremtődése.

A tatárjárás után fél évszázadban a margitszigeti apácáknak sikerült királyi adományok és vásárlók révén egy jelentős birtoktestet kialakítanunk 1259-ben. Adományokban kapták IV. Béla

Sülysáp története Szabó János alapján I-II.

Írta: Katus Norbert, Szabó János
2009. január 20. kedd, 13:40 -

királytól Sülyt, Sáp egy részét pedig megvásárolták 1283-ban. Ismeretlen időpontban, de valószínű ez idő tájt került vissza a Sápi-család birtokába Sáp is.

Süly egy jelentős kereskedelmi és hadi út mellett helyezkedett, helyezkedik el (ma a 31-es országos főút). Az 1300-as évektől a mohácsi csata utáni időkig Sülysápról írott forrásai nincsenek, vagy még rejtve vannak.